

KDO PORAZIL NĚMCE VE VELKÉ VÁLCE? „GENERÁL TANK“

*První tank Mark I byl skutečné monstrum: délka 8 metrů,
šířka přes 4 metry a výška 2 a půl metru. Vážil 26 tun.*

Nejdřív slyšeli němečtí vojáci zakopaní v zákopech u francouzské vesničky Flers za kopečkem strašný řev motorů. Vtom se náhle vynořila velká plechová krabice na housenkových pásech a začala po nich střílet. Postupně se objevovaly další a další obrněné krabice. Nakonec vylezlo těchto „opancéřovaných samochodných vozů“, jak jim jejich konstruktéři říkali, osmnáct.

Vojáky zachvátil děs. Kulky z pušek se od příšer odrážely a ty se valily dál. Němci v hrůze prchali ze svých zákopů.

ZBRAŇ PROTI „RYCHLOPALNÉ PUŠCE“

V pátek 15. září 1916 prošla bojovým křtem nová strašlivá zbraň – tank. Obrněné vozy na pásovém podvozku vybavené kanony a kulometry přivezly z britských ostrovů lodě a vlaky, v nichž se skrývaly pod označením „Water tanks“ čili „Nádrže na vodu“. Nakonec zůstalo jenom označení tank – vzniklo nové slovo, nový termín.

Britské zbrojovky dodaly v létě na frontu ve Francii devětačtyřicet tanků, ale většina se porouchala, než mohly zasáhnout do boje. Takové potíže nejsou u nových strojů ničím neobvyklým.

První bojový stroj *Mark I*, jak ho konstruktéři nazvali, byl monstrum: délka osm metrů, šířka přes čtyři metry a výška

dva a půl metru. Vážil 26 tun. Jeho pancíř měl tloušťku 6 až 10 milimetrů. Jezdil pomalu – maximální rychlostí 6 až 8 kilometrů za hodinu, dojezd měl 30 kilometrů. K obsluze potřeboval sedm vojáků.

Prototyp měl dvě verze: „mužskou“ vybavili dvěma rychlopalnými námořními kanóny ráže 57 milimetrů a čtyřmi kulomety, „ženské“ musely stačit čtyři kulometry ráže 7,7 milimetrů.

Bitva na řece Sommě v severovýchodní Francii probíhala od 1. července 1916 a patřila k nejdůležitějším střetům Velké války, jak se původně nazývala první světová válka. Vojáci na obou stranách fronty přebývali v hlubokých zákopech plných bláta a špíny. Mezi nimi natáhli drátěné překážky, které museli útočníci pracně přestřihovat. V zákopech rozmístili kulometná hnízda tak šikovně, aby se jejich palba překrývala a kosily nepřátele uvízlé na drátech po stovkách.

Kulomet zkonstruoval před čtvrt stoletím všestranný americký vynálezce Hiram Maxim. K nadšení generálů vystřílela tato „rychlopalná puška“ přes 500 nábojů za minutu. Pokusy o to obsadit první, druhou a třetí linii nepřítele za drátěnými překážkami, které hájilo několik kulometů, proto končily krveprolitím. Liddell Hart v knize *Historie první světové války* napsal, že tyto zbraně měly hlavní podíl „na ustálení zákopové války do nehybné rovnováhy“.

Útěk několika tisíců vojáků před železnými krabicemi spojencům umožnil, aby u Flers postoupili o dva kilometry, ale zanedlouho toto území ztratili. Přes urputné boje nikdo nedosáhl rozhodujícího vítězství.

Zpočátku se tedy tanky nestaly zázračnou zbraní. Přesto velitele britských expedičních sil generála Douglase Haiga uchvátily a požadoval, aby jich britské zbrojovky vyrobily co možná nejvíc. Postupem času válku radikálně proměnily. Vojáci se museli učit nové taktice vedení bojů.

Šťastní britští vojáci se vracejí z fronty domů (Lille, říjen 1918).

Tank byl podle historika Liddella Harta „nejvýznamnějším počínem britských mozků v průběhu světové války“ a dovedl Brity k vítězství.

Na podzim se však v severozápadní Francii spustily silné deště, které rozbahnily půdu. Spojenci i Němci zůstali uvězněni v zákopech, s průlomem nemohli počítat. Bitva na Sommě skončila 25. listopadu. Patří k nejkrvavějším v historii válek: Francouzů a Britů padlo na 800 tisíc, Němců půl milionu.

Po *Marku I* postavili Britové další varianty tanku, dokonalejší, se silnějším pancířem a motorem. Francouze a Němce tato nová zbraň inspirovala k tomu, aby ji začali také vyvíjet. Vždyť nešlo o nic jiného než o obrněný vůz posazený na pásy, které se osvědčily u traktorů.